

Datum van inontvangstneming : 31/10/2025

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-608/25 – 1

Zaak C-608/25

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

12 september 2025

Verwijzende rechter:

Oberlandesgericht Düsseldorf (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

12 augustus 2025

Verweerster en appellante:

1N Telecom GmbH

Verzoekster en geïntimeerde:

Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen e. V.

1-20 U 30/25

[OMISSIS]

OBERLANDESGERICHT DÜSSELDORF

BESLISSING

In het geding tussen

1N Telecom GmbH, [OMISSIS] Düsseldorf,

verweerster en appellante,

[OMISSIS]

tegen

Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen e. V., [OMISSIS] Düsseldorf,

verzoekster en geïntimeerde,

[OMISSIS]

andere betrokken partij:

Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen (federaal toezichthoudend agentschap voor elektriciteit, gas, telecommunicatie, post en spoorwegen), [OMISSIS] Bonn

heeft de twintigste Zivilsenat (civiele kamer) van het Oberlandesgericht Düsseldorf (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Noordrijn-Westfalen, Düsseldorf, Duitsland) tijdens de mondelinge behandeling van 12 augustus 2025

beslist:

I.

De behandeling van de zaak wordt geschorst.

II.

Het Oberlandesgericht Düsseldorf verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

Verzet artikel 101, lid 1, van richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie (PB 2018, L 321, blz. 36; hierna: „richtlijn”) zich tegen een nationale regeling die een aanbieder van publiek beschikbare telecommunicatiediensten (met uitzondering van de diensten van nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiediensten of transmissiediensten voor het verlenen van intermachinale diensten, of diensten waarvan de contractduur een maand of minder bedraagt) verplicht om in zijn factuur aan zijn klant het volgende mee te delen:

1. de aanvangsdatum van de overeenkomst,
2. de actuele datum waarop de minimumcontractduur afloopt,
3. de opzegtermijn en de laatste kalenderdag waarop de opzegging moet worden ontvangen om te verhinderen dat de overeenkomst wordt verlengd, en
4. een verwijzing naar de op de website van de Bundesnetzagentur (federaal agentschap voor netwerken) beschikbare informatie over de manier waarop de verandering van aanbieder doorgaans verloopt?

Motivering:

I.

- 1 Verzoekster, een vereniging met rechtspersoonlijkheid die de belangen van consumenten behartigt en die in de lijst van gekwalificeerde consumentenorganisaties is ingeschreven, stelt wegens inbreuken op het mededingingsrecht tegen verweerster een stakingsvordering en een vordering tot terugbetaling van de aanmaningskosten in.
- 2 Verweerster levert telecommunicatiediensten aan particulieren, zakelijke klanten, bedrijfsklanten en internetproviders. Het productassortiment van verweerster voor particulieren omvat onder meer het „DSL 16”-tarief.
- 3 Op 1 september 2023 heeft verweerster aan [een consument] een factuur uitgereikt voor een bedrag van 34,99 EUR voor het „DSL 16”-tarief. Op dezelfde dag heeft verweerster ook aan [een consument] een factuur uitgereikt voor een bedrag van 34,99 EUR voor het „DSL 16”-tarief. Geen van beide facturen bevatte informatie over de aanvangsdatum van de overeenkomst, de actuele datum waarop de minimumcontractduur afloopt, de opzegtermijn (met inbegrip van de laatste kalenderdag waarop de opzegging moet zijn ontvangen om een contractverlenging te voorkomen) of enige verwijzing naar de op de website van de Bundesnetzagentur beschikbare informatie over de manier waarop de verandering van aanbieder doorgaans verloopt. Verzoekster, die van mening was dat deze informatie verplicht is op grond van artikel 4 van de Verordnung zur Förderung der Transparenz auf dem Telekommunikationsmarkt (verordening ter bevordering van de transparantie op de telecommunicatiemarkt; hierna: „TKTransparenzV”), die gebaseerd is op artikel 52 van het Telekommunikationsgesetz (telecommunicatiewet) van 2021, stuurde tevergeefs een aanmaning. Deze bepaling luidt als volgt:

„Aanbieders van andere voor het publiek beschikbare elektronische communicatiediensten dan nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiediensten en dan transmissiediensten voor het verlenen van intermachinale diensten moeten in de factuur en in de informatie over de voordeligste tarieven in de zin van § 57, lid 3, van het Telekommunikationsgesetz het volgende meedelen aan de consumenten:

1. de aanvangsdatum van de overeenkomst,
2. de actuele datum waarop de minimumcontractduur afloopt,
3. de opzegtermijn en de laatste kalenderdag waarop de opzegging moet worden ontvangen om te verhinderen dat de overeenkomst wordt verlengd, en
4. een verwijzing naar de op de website van de Bundesnetzagentur beschikbare informatie over de manier waarop de verandering van aanbieder doorgaans verloopt?

De eerste volzin geldt niet voor contractuele verhoudingen met een looptijd van een maand of minder.”

- 4 Daarop heeft verzoekster bij het Landgericht Düsseldorf (rechter in eerste aanleg Düsseldorf, Duitsland) een stakingsvordering en een vordering tot terugbetaling van de aanmaningskosten tegen verweerster ingesteld. Verzoekster verdedigde het standpunt dat zij tegen de schending van § 4, eerste volzin, TKTransparenzV kan opkomen op grond van het Gesetz über den unlauteren Wettbewerb (wet inzake oneerlijke mededinging), omdat deze wet niet wordt uitgesloten door specifieke bepalingen van het Telekommunikationsgesetz. Bovendien is de bepaling van § 4 TKTransparenzV niet ongeldig wegens schending van het beginsel van volledige harmonisatie, aangezien artikel 102, lid 7, van de richtlijn de lidstaten toestaat bepalingen te handhaven of in te voeren op gebieden die niet door artikel 102 worden geregeld. Zij verzoekt derhalve:

1. verweerster op straffe van een voor elke overtreding vast te stellen boete van maximaal € 250.000,00 – of bij gebreke daarvan een gevangenisstraf van maximaal zes maanden – of van een gevangenisstraf van maximaal zes maanden, uit te voeren tegen de directeuren van verweerster, te veroordelen zich ervan te onthouden om in het kader haar commerciële activiteiten tegenover consumenten facturen uit te reiken voor publieke telecommunicatiediensten – voor zover het niet gaat om overeenkomsten met een looptijd van ten hoogste één maand en evenmin om overeenkomsten voor nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiediensten of voor transmissiediensten voor het verlenen van intermachinale diensten – waarin geen informatie is opgenomen over de aanvangsdatum van de overeenkomst, de actuele datum waarop de minimumcontractduur afloopt, de opzegtermijn en de laatste kalenderdag vanaf welke de opzegging moet worden ontvangen om verlenging van de overeenkomst te voorkomen en/of geen verwijzing is opgenomen naar de informatie over de manier waarop de verandering van aanbieder doorgaans verloopt, zoals weergegeven in bijlage K1 en bijlage K2.

2. verweerster te veroordelen tot betaling aan verzoekster van een vergoeding voor uitgaven van 260,00 EUR, vermeerderd met rente van 5 procentpunten boven de basisrentevoet met ingang van 28 maart 2024.

- 5 Verweerster verzoekt:

de vordering af te wijzen.

Zij was van mening dat er van meet af aan geen rechten aan het Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb konden worden ontleend, aangezien in het concrete geval, teneinde rechten geldend te maken, een beroep op de bijzondere bepalingen van het Telekommunikationsgesetz voorrang heeft. Bovendien zijn de verplichtingen die voortvloeien uit § 4, eerste volzin, TKTransparenzV niet afdwingbaar omdat een Unierechtelijke grondslag ontbreekt, terwijl deze noodzakelijk is op grond van het fundamentele beginsel van volledige harmonisatie op grond van artikel 101,

lid 1, van de richtlijn. Het is daarom niet mogelijk om op nationaal niveau informatieverplichtingen in te voeren die verdergaan dan de vereisten die door de Unie zijn vastgesteld. De Unie heeft in artikel 105, lid 3, van de richtlijn veeleer al regels voor die problematiek vastgesteld die echter niet zo ver gingen als de nationale regels.

- 6 Het Landgericht heeft verweerster veroordeeld overeenkomstig de vordering. Het ging ervan uit dat de bepalingen inzake oneerlijke mededinging buiten werking werden gesteld door bijzondere regels van het Telekommunikationsgesetz. § 4 TKTransparenzV is ook niet in strijd met het Unierecht. Het is juist dat artikel 101, lid 1, van de richtlijn het beginsel van volledige harmonisatie bevat, op grond waarvan de lidstaten geen bepalingen mogen introduceren of behouden die afwijken van de daaropvolgende artikelen 102 tot en met 115, met inbegrip van meer of minder strikte bepalingen. Volgens de formulering van de bepaling geldt dit echter alleen voor zover de daaropvolgende bepalingen toereikend zijn. Dienovereenkomstig bepaalt artikel 102, lid 7, van de richtlijn dat het de lidstaten vrijstaat om bepalingen in hun nationale recht te handhaven of in te voeren met betrekking tot de aspecten die niet onder dit artikel vallen, in het bijzonder om het hoofd te bieden aan nieuwe problemen. De artikelen 102 tot en met 115 van de richtlijn regelen niet de vermeldingen die op de facturen van een telecommunicatieaanbieder moeten staan. Evenzo ziet artikel 102 van de richtlijn enkel op de informatie die bij het sluiten van de overeenkomst of bij de indiening van een contractaanbod moet worden verstrekt.
- 7 Verweerster [in het geding in eerste aanleg] heeft tegen dit vonnis hoger beroep ingesteld, waarbij zij haar standpunten in eerste aanleg handhaaft. Bijgevolg vordert zij dat de vordering onder wijziging van het bestreden vonnis wordt afgewezen.
- 8 Verzoekster [in het geding in eerste aanleg] verzoekt:

het hoger beroep te verwerpen.

Ook zij blijft haar standpunten in eerste aanleg verdedigen. Daarnaast baseert zij haar vordering nu ook op het Unterlassungsklagengesetz (wet betreffende verbodsacties).

II.

- 9 De zaak moet overeenkomstig artikel 267 VWEU te worden voorgelegd aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.
- 10 De vraag die in eerste instantie aan de orde was of verzoekster [in eerste aanleg] zich kan beroepen op het Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, heeft in hoger beroep haar belang ruimschoots verloren, nu verzoekster [in eerste aanleg] haar vordering terecht heeft gebaseerd op het Unterlassungsklagengesetz, dat is vastgesteld ter uitvoering van richtlijn (EU) 2020/1828 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2020 betreffende representatieve

vorderingen ter bescherming van de collectieve belangen van consumenten en tot intrekking van richtlijn 2009/22/EG (hier in het bijzonder nr. 64 van bijlage I). In § 2, lid 2, nummer 16 van deze wet worden ook de voorschriften in het Telekommunikationsgesetz inzake de verhouding tussen aanbieders van voor het publiek beschikbare elektronischecomunicatiediensten en consumenten aangemerkt als consumentenbeschermingswetgeving, waarvan de schending door consumentenorganisaties – zoals verzoekster – kan worden vervolgd. Dit omvat niet alleen de wet zelf, maar ook de op basis van de wet vastgestelde verordeningen (§ 52 Telekommunikationsgesetz) ter aanvulling van de wet.

- 11 Aangezien vaststaat dat verweerster [in het hoofdgeding] de krachtens § 4, eerste volzin, TKTransparenzV verplichte vermeldingen niet opneemt in haar facturen, is de enige relevante vraag of deze bepaling al dan niet in overeenstemming is met het Unierecht. Verzoekster [in eerste aanleg] kan zich tegen verweerster [in eerste aanleg] niet beroepen op een bepaling die in strijd is met het Unierecht.
- 12 In dit verband moet echter worden opgemerkt dat van plichtsverzuim al geen sprake kan zijn op grond van het enkele feit dat de bepaling van § 4, eerste volzin, TKTransparenzV als zodanig niet rechtstreeks op het recht van de Unie is gebaseerd. Artikel 7, lid 5, van richtlijn 2005/29/EG, dat beperkt is tot verplichtingen uit hoofde van Unierecht, is niet van toepassing aangezien de verplichting pas lang na de sluiting van de overeenkomst in het kader van de uitvoering van de overeenkomst geldt (zie ook artikel 3, lid 8, van die richtlijn).
- 13 Artikel 101, lid 1, van de richtlijn gaat uit van het beginsel van volledige harmonisatie. Aangezien de bepaling van § 4, eerste volzin, TKTransparenzV niet gebaseerd is op een bepaling van de richtlijn, rijst de vraag of zij onder de uitzonderingsbepaling van artikel 102, lid 7, van de richtlijn valt (standpunt van verzoekster) dan wel of uit artikel 105, lid 3, van de richtlijn volgt dat de daarin geregelde verplichtingen van de onderneming jegens de klant – die lange tijd na het sluiten van de overeenkomst moeten worden nagekomen – uitputtend zijn geregeld (standpunt van verweerster).
- 14 Naar aanleiding van de door de richtlijn noodzakelijk geworden wijziging van het Telekommunikationsgesetz, waarmee ook de – huidige – § 4 TK- TransparenzV werd gewijzigd, heeft de wetgever een beroep gedaan op deze uitzonderingsbepaling. De toelichting luidde als volgt (Bundestags-Drucksache 19/26108, blz. 395):

„De wijzigingen van de oude § 5 van de TK-Transparenzverordnung (nieuw: § 4 TK-Transparenzverordnung) zijn gebaseerd op artikel 102, lid 7, van richtlijn (EU) 2018/1972 en blijven gehandhaafd omdat de noodzakelijke beschermingsdoelstelling blijft bestaan. Met uitzondering van het advies over de voordeligste tarieven overeenkomstig artikel 105, lid 3, van richtlijn (EU) 2018/1972, legt de richtlijn geen doorlopende informatieverplichtingen op aan aanbieders tegenover hun klanten. De verplichting om informatie te verstrekken over het einde van de contractduur en over de opzegmogelijkheden in artikel 105,

lid 3, van richtlijn (EU) 2018/1972 hoeft alleen duidelijk, tijdig en op een duurzame drager te worden verstrekt. Artikel 105, lid 3, van richtlijn (EU) 2018/1972 bevat geen bepalingen inzake overeenkomsten die van meet af aan voor onbepaalde tijd lopen of die na een automatische verlenging voor onbepaalde tijd worden verlengd. Het is juist dat de nieuw ingevoerde samenvatting van het contract het kennisniveau van consumenten zou kunnen verhogen. Eindklanten kunnen echter nog steeds te maken krijgen met het probleem dat het moeilijk is om het begin van het contract en het actuele einde van de contractduur te bepalen, omdat naast de bestelling die in een winkel of online wordt geplaatst, de orderbevestiging of het moment waarop de verbinding in werking wordt gesteld nog steeds als het aanvangspunt van de overeenkomst kan worden aangemerkt. Soortgelijke onduidelijkheden zouden kunnen ontstaan bij een automatische verlenging van de overeenkomst wanneer een contractueel overeengekomen termijn is verstreken, dan wel als gevolg van tussentijdse contractwijzigingen.”

- 15 Deze redenering is niet eenduidig. Artikel 102, lid 7, van de richtlijn verwijst „in het bijzonder” naar „nieuwe problemen”, terwijl dit probleem, gelet op de vroegere bepaling van artikel 5 TKTransparenzV (oude versie), juist geen nieuw probleem vormt. Artikel 10[2], lid 7, is echter niet alleen van toepassing op nieuwe problemen. De Uniewetgever was zich bij het vaststellen van de richtlijn evenwel bewust van de gevolgen van een stilzwijgende verlenging van een telecommunicatieovereenkomst, namelijk in artikel 105, lid 3, van de richtlijn. De enige rechtsgevolgen waren de mogelijkheid om de overeenkomst op elk moment op te zeggen met een opzegtermijn van ten hoogste één maand (blz. 1) en de verplichting om vóór de verlenging van de overeenkomst informatie te verstrekken over het voordeligste tarief (maar ten minste eenmaal per jaar) (blz. 2/3). Hij heeft dus het probleem van de automatische verlenging van de looptijd van de overeenkomst erkend, maar heeft dit niet gekoppeld aan een doorlopende verplichting tot kennisgeving van de eerstvolgende opzegmogelijkheid, maar alleen aan een doorlopende verplichting om informatie te verstrekken over het beste tarief. Dit roept de vraag op of deze regeling in dit opzicht uitputtend is.

[OMISSIS]

[handtekeningen]